

1) Sovětský svaz - (SSSR) byl stát, který vznikl v roce 1922 po komunistickém převratu V. I. Lenina. Ve druhé světové válce se v čele s J. V. Stalinem vysokou měrou podílel na vítězství nad nacisty, čímž získal ve světě na oblibě. Té následně využil k upevnění moci nad zeměmi střední a východní Evropy (tzv. státy Východního bloku).

Úkol: Jaký slogan charakterizuje vztah Československa a Sovětského svazu?

2) Pětiletka (dvouletka) - Veškerá výroba byla za komunistického režimu centrálně plánovaná státem vždy na pět let dopředu (v letech 1947-1948 na dva roky). Bylo rozvrženo, kolik se bude vyrábět kterého zboží, v jakých podnicích, za jakou cenu, jaké budou mzdy...

Úkol: a) Vyber si některý ze čtyř plakátů s názvem „PLNÍME PLÁN“ a napiš, z jakého měsíce a roku pochází:

b) Které materiály byly vyráběny podle plánu? (Vypiš jich několik.)

3) Národní výbory zajišťovaly správu československého státu v obcích (místní národní výbory - MNV), městech (městské národní výbory - MěNV), okresech (okresní národní výbory - ONV) atd. v letech 1945-1990. Od r. 1948 plnily centrální úkoly vycházející z usnesení ze sjezdů KSČ.

Úkol: Prohlédni si letáky ve vitríně. Která profese byla na Kladensku v 50. letech 20. století nejvíce požadována? (Ve které práci jste si tehdy mohli nejvíce vydělat?)

4) **1. máj** - neboli Svátek práce je mezinárodní dělnický svátek, který se slaví 1. května. Za komunistického režimu to byl nejvýznamnější svátek. Ve městech a obcích byly organizovány masové průvody, kterých se účastnili žáci, studenti a pracující místních fabrik, později byly povinné. V průvodech se používala různá mávátka a transparenty, města byla vyzdobena letáky.

Úkol: Kde byly tyto letáky vyvěšovány? (viz obr. vedle)

5) **Socialistický realismus** - byl styl umění, který měl pomocí médií (film, tisk, plakáty...) za úkol propagovat komunistický režim. Bylo předepsáno, co se smí a co se nesmí zobrazovat, byla doporučená témata a náměty. Znárodnovány měly být zejména úspěchy režimu v průmyslu, zemědělství atd. Námětem byli "plán překračující" dělníci, komunističtí vůdci a symboly. Jiné umění bylo potlačováno.

Úkol: Ve kterém městě se odehrává film, který jsme si pouštěli?

6) **JZD** - byla zkratka pro Jednotná zemědělská družstva, která byla zaváděna v Československu od roku 1948. Vznikala nejdříve pozvolným, později násilným spojováním soukromých rolnických pozemků do větších celků, ve kterých mělo patřit „všechno všem“ a kde zemědělské produkty měly být vyráběny podle státního plánu.

Úkol: Komunistická propaganda si přizpůsobila tradiční přísloví „Tam se dobře daří, kde ... hospodaří“. Které slovo původně do přísloví asi původně patřilo?